

2.4 Arbeidsmarkt

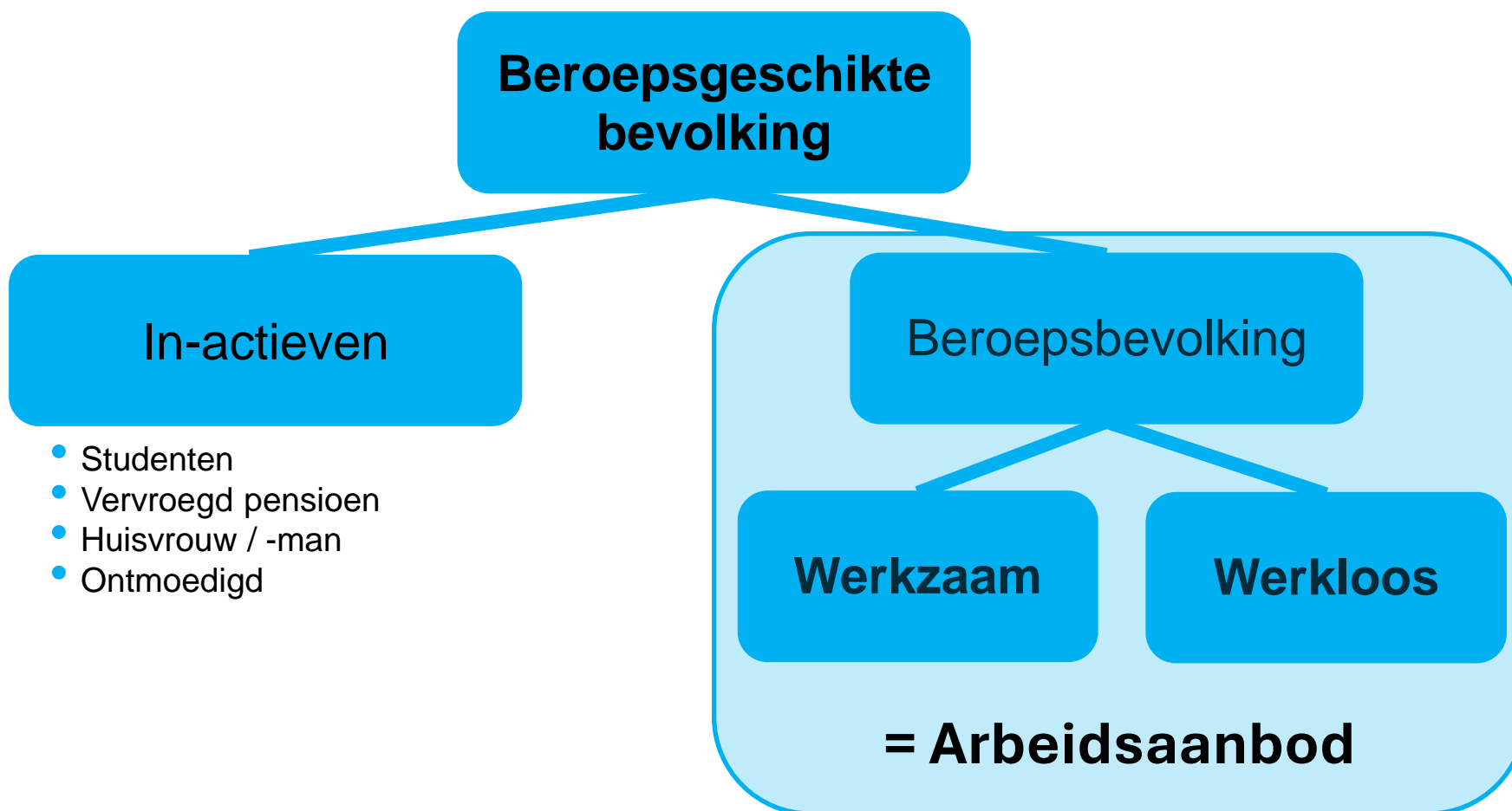
De arbeidsmarkt is het geheel van vraag naar en aanbod van arbeid.

De prijs van arbeid is het loon.

Dit loon komt tot stand als gevolg van marktwerking.

2.4 Arbeidsmarkt

Als je werkt of een baan zoekt, bied je arbeid aan.

Beroepsgeschikte bevolking:

Alle mensen tussen 15 en 75 jaar die in staat zijn te werken.

Werkzame beroepsbevolking:

Alle mensen tussen 15 en 75 jaar die betaald werk verrichten.

Werkloze beroepsbevolking:

Alle mensen tussen 15 en 75 jaar die betaald werk zoeken.

2.4 Arbeidsmarkt

Je kunt uitrekenen hoe groot het aanbod van arbeid is met de **participatiegraad**.

Participatiegraad:
De mate waarin mensen deelnemen aan de arbeidsmarkt.

Formule

Participatiegraad	Bruto participatiegraad = $\frac{\text{beroepsbevolking}}{\text{beroepsgeschikte bevolking}} \times 100\%$
	Netto participatiegraad = $\frac{\text{werkzame beroepsbevolking}}{\text{beroepsgeschikte bevolking}} \times 100\%$

2.4 Arbeidsmarkt

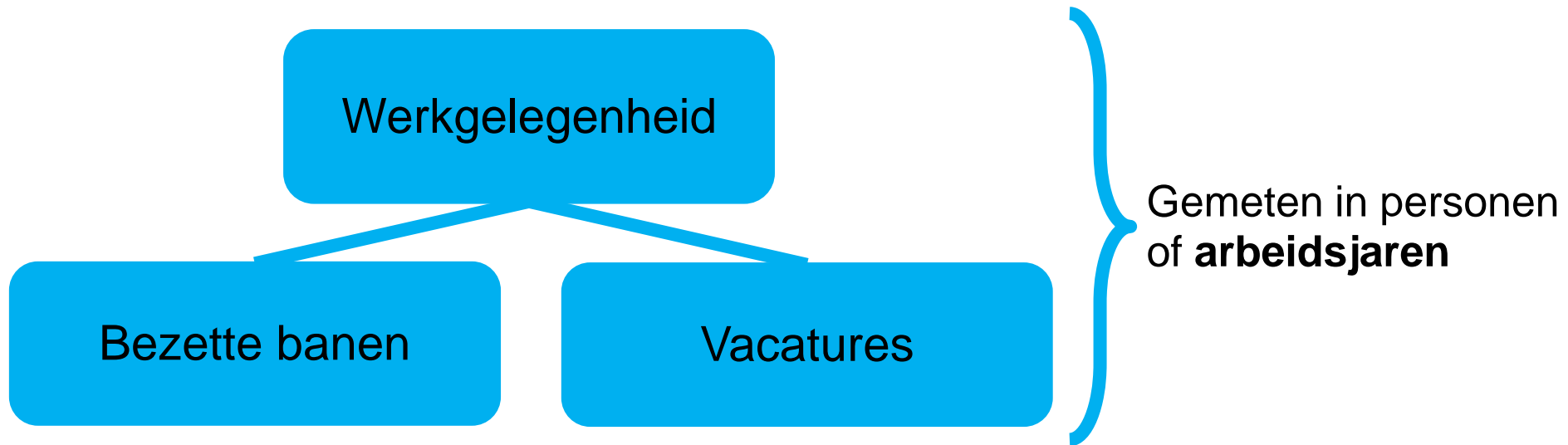
De participatiegraad is de afgelopen decennia gestegen door o.a.:

- Verhoogde pensioenleeftijd
- Meer vrouwen zijn gaan werken
- Meer deeltijdwerk
- Betere voorzieningen voor kinderopvang en ouderschapsverlof

2.4 Arbeidsmarkt

De vraag naar arbeid bestaat uit alle banen bij organisaties en de overheid. Dit is de werkgelegenheid.

Arbeidsjaren:
Voltijdbanen op
jaarbasis.

2.4 Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is heterogeen (verschillende soorten banen en werknemers) en vraag en aanbod is vaak niet in evenwicht.

Aanbod > vraag

Ruime arbeidsmarkt
(= **werkloosheid**)

Aanbod < vraag

Krappe arbeidsmarkt

Werkloosheid:

Geregistreeerde
werkloosheid omvat
mensen tussen 15 en 75
jaar die ingeschreven
staan bij het UWV en
minimaal 1 uur per week
willen werken.

2.4 Arbeidsmarkt

Werkloosheid kan verschillende oorzaken hebben:

Tabel 10 Soorten werkloosheid en oorzaken

Soorten werkloosheid	Oorzaak
Conjuncturele werkloosheid	Doordat de totale bestedingen in een land achterblijven (vanwege een slechte economische situatie) daalt de vraag naar arbeid.
Structurele werkloosheid (kwantitatief)	Er zijn onvoldoende arbeidsplaatsen, bijvoorbeeld door een toename van de beroepsbevolking of door het vervangen van arbeid door machines en computers.
Structurele werkloosheid (kwalitatief)	Mensen hebben onvoldoende of de verkeerde opleiding of mensen zijn niet bereid voor werk te verhuizen.
Frictiewerkloosheid	Het duurt een tijd voor schoolverlaters een baan vinden. Ook kan het tijd kosten om van baan naar baan te gaan.
Seizoenswerkloosheid	Werkloosheid die ontstaat doordat in het ene seizoen meer werk is dan in het andere seizoen.

2.4 Arbeidsmarkt

De overheid grijpt in op de arbeidsmarkt om ongewenste effecten te voorkomen.

Een voorbeeld van ongewenste effecten zijn te lage prijzen op de markt.

De overheid grijpt in met minimumprijzen: het **minimumloon**.

Lonen worden vastgelegd in arbeidsovereenkomsten:

- **individueel** (tussen één werkgever en één werknemer)
- **collectief (cao)** (tussen vakbonden en één of meerdere werkgeversorganisaties)

Minimumloon:

Het loon dat een werkgever, volgens de wet, minimaal moet uitbetalen.

2.4 Arbeidsmarkt

Loon is een voorbeeld van een **primaire arbeidsvoorwaarde**. Afspraken over toeslagen, vakanties en pensioenrechten zijn dat ook.

Daarnaast zijn er ook **secundaire arbeidsvoorwaarden**. Voorbeelden zijn verlofregelingen, opleidingsmogelijkheden en een auto van de zaak.

Primaire arbeidsvoorwaarden:

Voorwaarden die betrekking hebben op de financiële beloningen zoals loon, vakantiegeld en overwerktoeslagen.

Secundaire arbeidsvoorwaarden:

Voorwaarden die betrekking hebben op andere beloningen dan in geld zoals opleidingsmogelijkheden, kinderopvang en verlofregelingen.